

trebuie să știți că ne-au lăsat pe de o parte miștoacele (austriacii sunt atât de săraci) Pe de altă parte ca sunt primele spectacole mozartiene pe care le dăm la Salzburg...

— Aveți, de sigur, proiecte artistice interesante... Ceva mai mult decât proiecte. Am lucrat aproape terminat. Incercând de marele succes al baletului meu „Josephle-gend“ care a fost reprezentat la Viena și la principalele opere din Germania...

— Imi inchipul însă că nu vă oprită aci... Nici de cum. Mai lucrez la o operă într-un act cu titlul: „Intermezzo“. Subiectul e un episod din viața mea...

Un grup de muzicanti vienezii se anunța. Făcui cunoștința cătorva cântăreți cunoscuți și a câtorva critici. O conversație putea gândi rău despre nevasta mea...

DIN LITERATURA UNGUREASCĂ

Trecutul Clarifei

— Nuvelă de Ștefan Szomaházy

S'a întâmplat în săptămâna a patra de căsnicie, într-o după masă. Tânărul familie Payzs își făcea obiceiul sâmbătă...

— O, ce svari...! Ce folotolu...! Ce țigără...! Și (adauce cu voce dulce) o, o, ce nevestică...! Pe urmă își privi, o beție neagră de iubire, nevasta abia...

Dumnezeu, născută domnișoara Clarifa Grulich, asculta zămbind rapsodia aceasta pitmească; din vreme în vreme îi punea mână moale, electrizătoare, pe gura lui, răspunzându-i cu gingașie și pătrundere...

— Mercii de complimente, puile — nevestica ta e la fel cu țigara și cu șvartul... Payzs, sorbind din filigeană, îndepărta puțin dela sine capul...

— Cu neputință și de o mie de ori cu neputință, să nu se fi găsit înaintea mea vreun bărbat, pe care să-l fi înnebunit acest câșpor dulce... Tu totuși ai vrea să mă faci să cred că dintr-o lume de tineri n'a fost nici unul, pe care tu să-l fi norat cu simpatia ta?

— Povestea-mi prin urmare, cât mai sincer, tot ce ai pe suflet. Te obligă la aceasta, dragăto, mai presus de toate însuși jurământul ce mi l'am dat înmormânt, în fața altarului...

Clarifa și-a plecat serioasă capul pe umărul lui la bărbatul și, înroșindu-se, răspunde cu fața îmbujorată: — Ai dreptate, poate ar fi păcat, dacă nu ți-aș mărturisit tot ce am pe suflet...

— Cum îl cheamă? — Puiul Emeric Payzs... — Tu-l cunoști, ba îl și prieten — continuă Clarifa mai mult pe soptite, Tarnoki... Gyurka Tarnoki, care a locuit în casele lui ducelui...

— Să povestesc, dragăto, toate cum s'au întâmplat. Dacă ai omite măcar un cuvânt, eu și cum m'oi spune nimic... — Era într-o după masă de August — continuă Clarifa, Tarnoki sosi la noi pe neașteptate...

— Inginerul m'a găsit singură în odaia mea, imi brodam cu aur batistele, Surpins puțin, se opri în ușă și întrebă tristat: — Imi dai un șvart?

— Dacă îți citești continuarea romanului din jurnal, vei avea șvartul — i-am răspuns pe soptite... Tarnoki luă loc alături și mi cîntă c'o vîdăță însuflețire un capitol din povestea bietului conte cum își luă acesta adio dela contesă pe-un vîr de munte...

— Bietul conte, și el face tocmai când are de spus ceea ce e mai interesant — zise Tarnoki puțin mișcat... — Și el — dar încă cine?

— De o pildă eu... — Dumneata? — De câtoroi mi s'a oprit și mie vorba tocmai când aveam de spus ceea ce era mai important... Dar contesă își va spune, ce are de spus, în continuarea de mâine, de vreme ce eu...

— Mă dă pentru ce n'ai spus ce ai de spus? — Vrei să-ți vorbești? — Numai decât am înțeles ce vrea și înfrima a început să-mi svănească speriată Dumnezeu, o mărturisire de dragoste!

— Eram de cincisprezece ani și până atunci nimeni nu-mi mai spusese că mă iubeste... Și acum un bărbat serios de douăzeci și șase de ani aștepta tremurând să-l răspund... Am crezut că mă înșel, dar m'am recules și i-am răspuns: — Nu înțeleg...

— Nu înțeleg — zise acum el mai îndrăgnet — în adevăr nu înțeleg ce vreau... Dumnezeu Clarifa, te iubesc! De două luni mă gândesc cu nerăbdare ocaziunea, când domnul Grulich să adormă odată după masă... Azi, în sfârșit, s'a îndurat înăspă-tânatul Morfeu și i-a svărlit cu somn peste gene...

— Lăsa-mă, Tarnoki, lasă-mă că mă înșubesc... Când doamna Payzs ajunse aci, bărbatul, tot mai palid, sfârșită între degete a doua țigără abia aprinsă...

— Și tu — zise încoace, timid (parcă nici n'ar fi vorbit el, ci un străin) — tu l'ai răspuns sărutătorului?

— În doamna Payzs s'a trezit acum milenara rafinerie de femeie... — Atunci nu, că doar m'a mai înăbușit agitația pe urma mărturisirii de dragoste... Mai târziu, peste două zile, când bu-nicul lăsa să adormă după masa...

— O, sărutătorul... — Întrebă Payzs sfârșit... — O, sărutătorul... m'a rugat așa de frumos, încât a fost...

— Imi inchipul însă că nu vă oprită aci... Nici de cum. Mai lucrez la o operă într-un act cu titlul: „Intermezzo“...

— Imi inchipul însă că nu vă oprită aci... Nici de cum. Mai lucrez la o operă într-un act cu titlul: „Intermezzo“...

— Imi inchipul însă că nu vă oprită aci... Nici de cum. Mai lucrez la o operă într-un act cu titlul: „Intermezzo“...

— Imi inchipul însă că nu vă oprită aci... Nici de cum. Mai lucrez la o operă într-un act cu titlul: „Intermezzo“...

— Imi inchipul însă că nu vă oprită aci... Nici de cum. Mai lucrez la o operă într-un act cu titlul: „Intermezzo“...

— Imi inchipul însă că nu vă oprită aci... Nici de cum. Mai lucrez la o operă într-un act cu titlul: „Intermezzo“...

— Imi inchipul însă că nu vă oprită aci... Nici de cum. Mai lucrez la o operă într-un act cu titlul: „Intermezzo“...

— Imi inchipul însă că nu vă oprită aci... Nici de cum. Mai lucrez la o operă într-un act cu titlul: „Intermezzo“...

— Imi inchipul însă că nu vă oprită aci... Nici de cum. Mai lucrez la o operă într-un act cu titlul: „Intermezzo“...

— Imi inchipul însă că nu vă oprită aci... Nici de cum. Mai lucrez la o operă într-un act cu titlul: „Intermezzo“...

— Imi inchipul însă că nu vă oprită aci... Nici de cum. Mai lucrez la o operă într-un act cu titlul: „Intermezzo“...

— Imi inchipul însă că nu vă oprită aci... Nici de cum. Mai lucrez la o operă într-un act cu titlul: „Intermezzo“...

— Imi inchipul însă că nu vă oprită aci... Nici de cum. Mai lucrez la o operă într-un act cu titlul: „Intermezzo“...

— Imi inchipul însă că nu vă oprită aci... Nici de cum. Mai lucrez la o operă într-un act cu titlul: „Intermezzo“...

— Imi inchipul însă că nu vă oprită aci... Nici de cum. Mai lucrez la o operă într-un act cu titlul: „Intermezzo“...

— Imi inchipul însă că nu vă oprită aci... Nici de cum. Mai lucrez la o operă într-un act cu titlul: „Intermezzo“...

— Imi inchipul însă că nu vă oprită aci... Nici de cum. Mai lucrez la o operă într-un act cu titlul: „Intermezzo“...

— Imi inchipul însă că nu vă oprită aci... Nici de cum. Mai lucrez la o operă într-un act cu titlul: „Intermezzo“...

— Imi inchipul însă că nu vă oprită aci... Nici de cum. Mai lucrez la o operă într-un act cu titlul: „Intermezzo“...

— Imi inchipul însă că nu vă oprită aci... Nici de cum. Mai lucrez la o operă într-un act cu titlul: „Intermezzo“...

— Imi inchipul însă că nu vă oprită aci... Nici de cum. Mai lucrez la o operă într-un act cu titlul: „Intermezzo“...

— Imi inchipul însă că nu vă oprită aci... Nici de cum. Mai lucrez la o operă într-un act cu titlul: „Intermezzo“...

— Imi inchipul însă că nu vă oprită aci... Nici de cum. Mai lucrez la o operă într-un act cu titlul: „Intermezzo“...

„Ii și Iei“

Un cetitor al „Adevărului literar“ (tocmai din Brazilia), d. I. Constantinescu, rua do Rosario 304, Santos, cetind articolul meu intitulat „O asistență gramaticală a neorientaților“...

— Că, gâ, ră, să, înă și înă precum furcă și găină au la genitiv în loc de ei...

„Adevărul literar“ în loc să tipărească terminația gâ, tipărise ză și în loc de șă tipărise să (fără ședilă).

— Nu se poate forma, cum susțin mulți, o formă articulată de singular, de la o formă plurală cu adăugirea unui sufix!

— Orice formă articulată a unui substantiv, de orice declinare și la orice caz ar fi, se formează din forma nearticulată ce o are acel substantiv, adăugându-se articolul corespunzător.

— Dacă vreți să știți cum e genitivul articulat al unui substantiv, atunci nu vă interesați cum e pluralul, ci cum e genitivul nearticulat. Și-i adăogiți articolul, nu sufixul!

— Aceste reguli sunt însă bune și folositoare pentru publiciști români care întrebunțează „păsărească“, precum și pentru corectorii articolelor mele, care mă fac deseori, să apar înaintea publicului cu ei în loc de ii, cum aș dori eu.

— Lucrurile nu sunt însă atât de simple, când e vorba de străinii, care doresc să învețe limba lui Creangă și Eminescu. Poți d-ta, domnule Constantinescu, să dai Brazilienilor d-tale regula, că genitivul feminin articulat se formează din forma genitivului nearticulat (sau din plural, cum greșit înveți d-ta) dar uimiți, te vor întreba: de unde să știm noi, când e la plural și când e, ca să știm de ce bancă la genitiv e, băncii iar casă e casă?

— De aceea bucovineanul Palcu (fost profesor la gimnaziul Ștefan cel mare din Iași, acum vreo 40 de ani) a inventat următoarea regulă generală ușor de memorizat, fiindcă e exprimată în versuri rimate:

— Substantivele în: Că gâ, ră, să, înă și înă Precum furcă și găină

— Au în în loc de ei. D. Constantinescu din Santos-Brazilia ne incurcă însă cu întrebarea: dar broască de ce la genitiv e broaștei, deși e terminată în că iar măsline e măslinei și nu măslinei, cu toate că-i terminată cu înă?

— Cu măslinele așa mai duce-o cum o duc! De ce adică măslinele și nu măslinele? Dar cu broasca nu știu cum s'o scoat la capăt! E terminată în că și totuși la genitiv e broaștei! În tratatele mele de zoologie medicală nu găsec nimic, care să-mi explice această formă excepțională a cunoscutelor batraciene. De vină e fostul meu profesor Pavel Palcu, D-zeu să-l ierte!

— Ce ușor era de rezolvat această problemă gramaticală! N'avea de cât să treacă măsline și broasca între excepții! Simple, comme bon-jour!

DOCTORUL YGROC

Copilărie

Ridic arare ochii de pe carte... Si n timp ce gândurile-mi sbor departe... Cu ochii urmăresc pe un copil Sburdând de zor sub soarele de-April.

Afară-i ziuă caldă și senină, Belșug de flori, de fluturi și lumină; Se scaldă păsările n lac de soare, Prin slăvi înnoată cărduri de cocoare Și spintecă văzduhul rândunici,

Pe când mai jos, prin iarbă sau prin flori, Vuesc viețuitoarele mai mici Sub felurite glasuri, forme și calor.

Imi las din nou privirea peste rânduri Dar înșelul nu mai pot să-l prind; Mă năpădește un pahoio de gânduri Și din trecut, iocane mi-se desprind. În largul său, nepăsător de sine, Copilul sburdă, roșu de căldură; Cu cât se ninge sângele în vine, Cu-atăta joacă tot mai mult îl fură...

Copil senin, copil neștiutor, Copilăria mi-o revăd în tine! Eram copilul zilelor senine Și tot ca tine de nepăsător Mă răsfățam în raza primăverii. Prindeam cu tănuț fluturii din sbor Mă îmbătam de răcoarea serii Și noaptea, somnul meu era ușor.

Te joacă, sburdă, cântă, săi, copile, Și soarbe tot senina-acestor zile! De dorul lor tănji-vei ani întregi Și doar cu umbra lor o să te-alegi. Ca mâine te vor sfâșia în ghiare, Nevoi și griji nebănăuie încă — Și cine știe, din atăta soare, De nu vei rătăci 'ntr-o noapte-adăncă...

George A. Petre

Balada vieții exterioare

„Și cresc copii cu ochi adinci ca sarea Și nu știu de nimic și cresc și mor, Iar oamenii și urmează 'ncet cărarea.“

Din fructe crude dulci se fac ca spor. Iar noaptea cad ca niște paseri moarte Și zac pușin și patreasc ușor.

Și vântul bate iar și de departe, Noi ausim și noi rostim cuvinte — Avem tristeți și bucurii deșarte.

Și fuge 'n iarbă drumul lung, cuminte, Orașe, faclă și copaci în zare Se 'naltă vîi sau zac printre morminte.

La ce au fost clădite? La ce oare? Sint multe și nici unul nu-i la fel. Ce schimbă oare ris, plîns și păloare?

La ce acele jocuri fel de fel Cînd sintem mari și singuri și firăii Și nu mai rătăcim spre nici un fel?

La ce bun c'am văcut din ele mii? Și totuși spunem mult când spunem „seară“ Cuvînt din care curg melancolii

Ca miera grea din fațurii de ceară... Ion Sân-Giorgiu

NESTATORNICIE

De dragul tău, — lumina vieții mele, — Ți-am dat ieri un buchet de mărgarete Și fi-am șoptit în ritmice sonete: De dragoste, de lună și de stele...

Tu ai zămbit la șoaptele-mi rebele; Prindea la flori, cu ondulări cochete Tu mi-ai mărturisit, — fără regrete C'a mea vei fi cât vor trăii și ele...

Și ne-am iubit apoi trei nopți de-arăndul, Iar când s'erat mi-ai furat și gîndul Lăund cu tine Viața, — ai plecat...

De-ai fi știut c'atît de trecătoare Sunt florile, — iubito fi-ai fi dat Un braț întreg de flori nemuritoare... Dem. Gálman

CHESTIUNI FEMENINE

Politica femeii franceze. Aurora feminismului englez.

Între anii 1610 și 1624 ca și dela 1643 până la 1652, în politica Franței, marea influență a avut-o femeia, începînd cu regina și Damale Curții, până la oricare din favoritele Regelui sau ale politicienilor.

Mezeray — poate cu oarecare exagerațiune — spune „cele mai mari evenimente ale Istoriei Franței sunt datorite influenței femeilor dela Curte“.

Cardinalul Mazarin, vorbind unui ambasador al Spaniei, zugrăvește întreaga epocă politică a femeii: „În Franța toate femeile fac politică, ca nici într-o altă țară. Femeile din Spania nu se gîndesc de cât să placă bărbaților sau amantilor... Ale noastre, fie prude, fie galante, fie tinere, proaste sau deștepte, se amestecă în tot felul de treburii, Nici o femeie bine, n'ar îngădui bărbatului, după cum nici o cochetă galantului ei, să-i se facă curte, fără mai întîiu să i se fi vorbit de treburile Statului.“

Ele voesc să vadă tot, să cunoască tot, să știe tot și ceea ce e mai rău... să facă și să strice tot... Printre altele avem multe care fac mai multă zăpăceală ca pe vremea Babilonului.“

Orî cât ar fi de glumeată poranța cardinalului, faptele politice fac mărturisirea sinceră a adevăratelor evenimente. Spiritul feudal, părea ca a răscăcut și orice femeie, își simțea sufletul de ambasador, de tribun al poporului, de ministru, sau de general.

Neapărat că bărbații își mînuiau afacerile și că Retz, Condé, Mazarin, realizau evenimentele zilei, — se adaugă însă influența femeii, în toată politica lor.

Cînd în 1651, Mazarin a arestat pe Condé, soția acestuia înștiințește revolta la Bordeaux și prin elocvența ei, atrage pe magistratul din Guayennes.

D-na de Longueville, sora învingătorului dela Rocsoi, căștigă, după douăzeci de aventuri romantice, Târlă-de-Jos — spaniole, semnază un tratat de alianță cu reprezentantul Majestății sale Catolice, și după căștigarea Turenii, atrage asupra Parisului o armată întreagă.

Ducesa de Chevreuse este capul tuturor intrărilor și întreaga Franță, timp de zece ani, duce această politică, pentru și contra Cardinalului.

Tot ea negociază unirea celor două fronde — cea burgheză și a prinților, — după cum duce cabala Importanților și permite lui Mazarin, arestarea lui Condé!

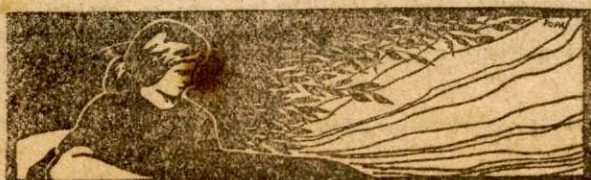
D-soara de Montpensier, a fost multă vreme șeful unui partid. Ea ajută Orleansul să învingă prin oratoria ei, făcînd pe orleanezii să se supună lui Gaston. De aici ajunge președinta consiliului de război, trecînd în revistă regimentele frondorilor, apoi ca o adevărată regină a Parisului, până în clipa cînd porțile lui se deschid în fața lui Condé, înălțurînd trupele regale.

Dacă d-soara de Montpensier nu a putut ajunge o adevărată eroină corneliană, curajul și energia ei sunt apanajul unui temperament masculin.

Alături de ea, d-soara Gerbier, o fetiță frumoasă numai de optsprezece ani, șef de stat major al prințesii de Condé, a strălucit ca o adevărată prințesă palatină, susținînd la Varsovia, prestigiul și interesele Franței.

Apoi, pleiada Precioaselor — care nu au fost toate ridicole — și care au poliet limba și moravurile franceze, cu cea mai subtilă psihologie. Toate aceste femei anunță aurora feminismului englez, înaintea căruia ele au scris primele articole ale catechismului femeiesc.

ROZINA

Trad. Teodor Murășanu